Dommerkomiteen

Anne Katrine Lund
Kommunikationsrådgiver

Andrea Stengaard
Redaktør og underviser

Kasper Reggelsen
Kommunikationschef

Ida Thuesen Nielsen
Kommunikationschef

Peter Langdal
Teaterinstruktør

Sune Bang
Kommunikationsrådgiver

Sprogdagen '24

Sundhed, sygdom og sprog

21. oktober 2024
16.30-20.15 på DMJX i København

Sprogprisen.dk sætter fokus på det skriftlige sprog i både det private erhvervsliv og den offentlige sektor ved at anerkende og belønne det gode danske sprog.

Vi vil gerne rose de virksomheder, organisationer, myndigheder og institutioner der arbejder med sproget i det daglige. Vores håb er at deres prisværdige tekster kan inspirere andre. Kandidater kan indstilles hele året på *sprogprisen.dk/indstil-tekst-til-sprogprisen.*

Sprogprisen uddeles i år i tre kategorier:

- Årets bedste tekst
- Årets bedste SoMe-tekst
- Årets bedste tekst om sundhed og sygdom

Priserne gives ud fra fem kriterier: levende sprog, modtager-orientering, klar og korrekt fremstilling, troværdighed samt et indbydende visuelt udtryk.

På årets sprogdag deler en hospitalspræst, en sprogforsker, en journalist og to læger deres overvejelser om og erfaringer med sundhed, sygdom og sprog.

SPROGPRISEN DK

Sprogprisen_program_2024_270924.indd 1 02.10.2024 14.43

Program

16:30 DAGENS PROGRAM

Tina Reichstein, direktør i virksomheden Syntaksis og medarrangør, sætter rammen for de faglige oplæg.

16:35 VELKOMST

Thomas Hestbæk Andersen, direktør i Dansk Sprognævn.

16:40 DE SYGT FARLIGE ORD

Marianne Rathje, seniorforsker i Dansk Sprognævn, fortæller om hvordan den stigende opmærksomhed på mental sundhed og psykiske lidelser har ændret måden vi taler på. Har du tænkt over hvordan terapiord som *traume, lovebombing* og *gaslighting* er blevet en del af vores hverdagssprog? Eller hvordan diagnoser som depression og autisme ofte bliver brugt på en måde der kan udvande deres egentlige betydning? I oplægget ser hun desuden på hvordan man har omtalt psykisk sygdom gennem tiden, og hvordan udviklingen er gået i retning af en afstigmatisering – fra ord som *gal*, der oprindelig betød 'forhekset', til udtryk som *psykisk sårbar*.

17:05 LÆGENS BORD – LÆGESPROG I FORANDRING

Det er ikke altid nemt at forstå hvad det handler om når en læge skal forklare en patient hvad han eller hun fejler. Historisk set er sproget en barriere, men i de senere år er læger blevet mere bevidste om betydningen af at kommunikere præcist og forståeligt. Én af dem som har skubbet på, er DR's sundhedskorrespondent, læge **Peter Qvortrup Geisling**. Set fra sin plads ved Lægens Bord, sendt første gang i 1997, mener han at der – selv om lægesproget har forandret sig – stadig er plads til forbedringer.

17:30 "HUN TABTE KAMPEN TIL KRÆFTEN …" KAN SPROGET MAGTE MAGTESLØSHEDEN?

Syge mennesker overdænges med ord og vendinger der forsøger at skabe mening i det meningsløse. "Du er sådan en fighter", siger vi for eksempel. Men den slags vendinger efterlader ofte patienten med et alt for stort ansvar og skaber derfor både ensomhed og skam. Hvorfor har vi et behov for at pakke virkeligheden ind i metaforer og Gajol-poesi? Og hvad gør pårørende og sundhedsprofessionelles behov for at tale afmagten væk ved vores forhold til alt det vi ikke kan fikse – uhelbredelig sygdom, død og sorg for eksempel? Ledende hospitalspræst **Lotte Mørk** fra Rigshospitalet giver vores sprog for sygdom, død og afmagt en opsang, baseret på 20 års sjælesorgssamtaler med mennesker på kanten af livet.

17:55 PAUSE MED MUSIK OG ET GLAS

Vi holder en kort pause, hvor du har mulighed for at strække benene lidt.

18:25 TARM-TABUER – LIGE UD AF POSEN

Det er både uomgængeligt og noget af det mest naturlige at vi alle sammen skal på toilettet. Måske en gang om dagen. To gange. Eller måske kun hver anden dag. Alligevel er vores afføring og eventuelle problemer med den et af de største tabuer. Der er kun én måde at bryde det på, nemlig ved at tale lige ud af posen med ord, vendinger og begreber langt fra de medicinske lærebøger. Det gør speciallæge i mave- og tarmlidelser **Lotte Fynne** fra Regionshospitalet i Silkeborg ved bl.a. at kalde sig for "numselæge".

18:50 HJERNESPROG OG HJERTESPROG I LÆGE-PATIENT-FORHOLDET

Ole Hartling, pensioneret overlæge og tidligere formand for Det Etiske Råd, taler om hjernesprog og hjertesprog i læge-patient-forholdet. "Kærlighed og jubelsang, kan man ikke ta' med tang", sagde Piet Hein. Mennesket er sådan indrettet at det tænker både rationelt og irrationelt. Med et billede fra radiofoni kan vi modtage og sende både på forstandens og hjertets bølgelængde. Lægen skal være klar over at patienten modtager på begge bølgelængder. Når lægen for en sikkerheds skyld siger til en patient på skadestuen: "Det gør ikke ondt, du skal ikke være bange!", så har lægen sagt to ting, nemlig at det kan gøre ondt, og at der kan være grund til at være bange. En naturvidenskabeligt skolet læge skal kunne tale både hjerne- og hjertesprog. Først da bliver lægegerning til lægekunst.

19:15 PANELDEBAT

Og hvad har vi så lært i dag? Hvor er der stadig plads til forbedringer? Og skal vi acceptere at læge-patient-sproget altid vil være præget af et ulige forhold? Det er nogle af de spørgsmål som Kurt Strand stiller til oplægsholderne når de i paneldebatten vil reflektere over dagens pointer, og hvem ved: Måske er der skabt nye indsigter og ideer.

19:40 PRISOVERRÆKKELSER

Prisoverrækkelser og motiveringstaler.

20:15 TAK FOR I DAG

Dansk Sprognævn · DMJX Danmarks Medie- og Journalisthøjskole · DSL · Kommunikation og sprog · kurtstrand.dk · sproget.dk · syntaksis · Tarm Bogtryk a/s